

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO
WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
W POZNANIU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Mgr inż. Mikołaj Kaczmarek Instytut Zoologii, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Stypendysta projektu pt. „Wsparcie stypendialne dla doktorantów na kierunkach uznanych za strategiczne z punktu widzenia rozwoju Wielkopolski”, Poddziałanie 8.2.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Rozmieszczenie płazów w gradiencie urbanizacyjnym ze szczególnym uwzględnieniem gatunków z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej

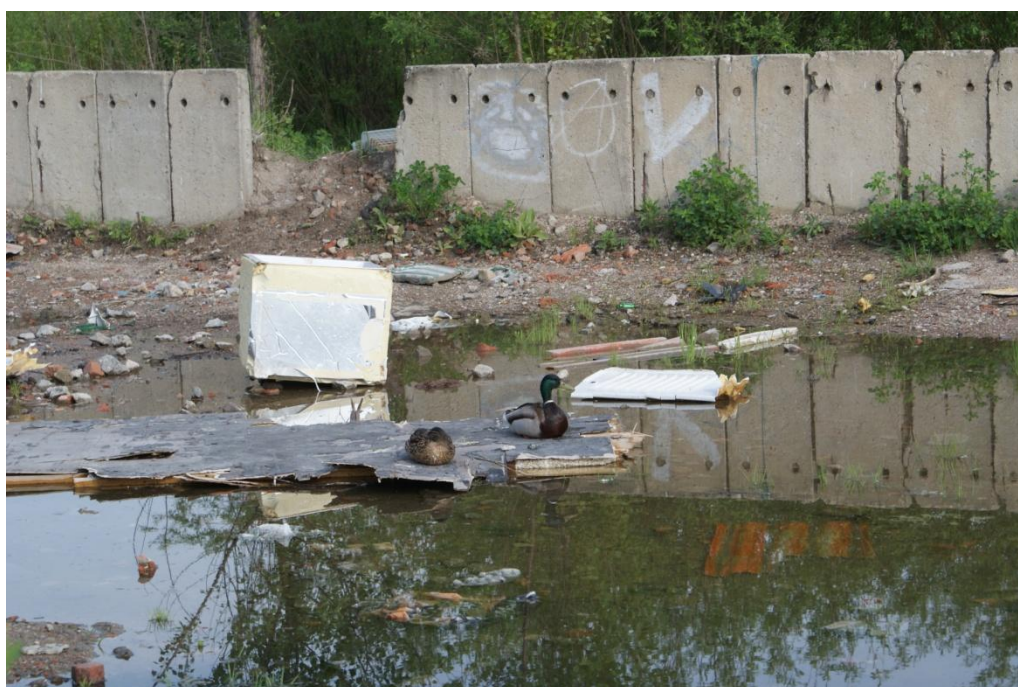
Wzrastająca antropopresja, w tym m.in. eksploatacja zasobów naturalnych, niszczenie siedlisk, zmiany klimatu, oraz zanieczyszczenie środowiska to główne przyczyny zagrażające bioróżnorodności. Płazy stanowią grupę szczególnie zagrożoną i obecnie mówi się o procesie ich globalnego wymierania. Ziemno-wodny tryb życia, cienka przepuszczalna dla substancji chemicznych skóra oraz lokalna pospolitość sprawiają, iż: 1 - są to gatunki parasolowe dla zasobów wodnych; 2 – dobrze rozpoznane populacje można używać w roli bioindykatorów; 3 – cała sieć troficzna jest zależna od ich masowych pojawów i funkcji ekosystemowych, które realizują. Obecnie nieliczne prace prezentują wyniki badań dotyczące wpływu długofalowych skutków urbanizacji i fragmentacji siedlisk na utratę zmienności genetycznej i zaburzenie w funkcjonowaniu populacji batrachofauny. W całej Europie obserwowany jest spadek liczebności płazów, a co za tym idzie duże środki przeznaczają się na działania zapobiegawcze (budowa zbiorników rozrodczych, zapobieganie izolacji przestrzennej). Dla efektywnego wykorzystania ograniczonej puli środków niezbędne są badania dotyczące przepływu genów w krajobrazie (z ang. *landscape genetics*) i poznanie wpływu urbanizacji na populacje płazów. Wyniki te mogą zostać bezpośrednio wykorzystane w planowaniu przestrzennym i zarządzaniu obszarami chronionymi w celu zachowania bioróżnorodności i realizacji polityki zrównoważonego rozwoju.

Na podstawie prób zostanie prześledzony przepływ genów w krajobrazie u wybranych współwystępujących gatunków płazów (ogoniastych i bezogonowych). Celem naukowym projektu jest: 1) zebranie danych o rozmieszczeniu populacji płazów w obrębie obszaru badań na tle różnorodności genetycznej; 2) ocena zależności między pokryciem terenu (stopniem urbanizacji), a różnorodnością genetyczną i stanem populacji płazów; 3)

opracowanie metod ochrony i zarządzania populacjami płazów w oparciu o uzyskane wyniki;
4) opracowanie i próba wdrożenia systemu dobrych praktyk.

Rysunek 1 – Jedno z ostatnich siedlisk rozrodczych ropuch zielonych na Ratajach - „Park Rataje”, fot. M. Kaczmarowski 2014.

Rysunek 2 – Efemeryczne rozlewiska wykorzystywane przez ropuchy zielone w „Parku Rataje”, fot. M. Kaczmarowski 2014.

Rysunek 1 i 2 prezentuje siedlisko ropuchy zielonej i traszki zwyczajnej w obszarze zurbanizowanym. Okresowe zbiorniki wodne stanowią dogodne miejsce rozrodu płazów na terenie tzw. „Parku Rataje”. Rysunek 3 i 4 przedstawia 2 gatunki traszek występujące w

Poznaniu, których siedliska chronione są w ramach użytków ekologicznych. Traszka grzebieniasta chroniona dodatkowo na mocy II załącznika Dyrektywy Siedliskowej.

Rysunek 3 – Traszka grzebieniasta gatunek występujący na terenie użytku ekologicznego Dębina I w Poznaniu, fot. M. Kaczmarowski 2014, www.traszka.com.pl

Rysunek 4 – Samica traszki zwyczajnej gatunek występujący na terenie użytku ekologicznego Traszki Ratajskie w Poznaniu, fot. M. Kaczmarowski 2014, www.traszka.com.pl

SPIS PUBLIKACJI:

Kaczmarek M., Kolenda K., Pabijan M. Nowe stanowisko gniewosza płamistego *Coronella austriaca* na Ziemi Kłodzkiej. *Chrońmy Przyrodę Ojczystą*. [przyjęte do druku] MNiSW: 3.

Kaczmarek M., Kolenda K. Handel egzotycznymi płazami w Polsce w dobie ich globalnego wymierania. Monografia pokonferencyjna VIII Międzynarodowe Studenckie Sympozjum Naukowe "Między Biotechnologią, a Ochroną Środowiska" [przyjęte do druku] ISBN 978-83-7842-117-7. MNiSW: 4.

Kaczmarek J., Kaczmarek M., Pędziwiatr K. Atlas of amphibian distribution in Poznan – a tool for effective conservation. Materiały z II Konferencji BioGIS, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. [przyjęte do druku]. MNiSW: 5.

Kolenda K., Świątek Ł., Szary J., Kaczmarek M., Pstrowska K. Oleje przepracowane w środowisku wodnym jako potencjalne zagrożenie dla płazów. *Kosmos*. [przyjęte do druku] MNiSW: 4.

Flesch A., Kaczmarek M. 2014. W Poznaniu powstał PARK EDUKACJI PRZYRODNICZEJ im. prof. Leszka Bergera. *BOCIEK*. Biuletyn Klubu Przyrodników. Świebodzin, str. 24 – 27 ISSN: 1426 – 3904.

Kaczmarek M., Kaczmarek J., Kolenda K., Kubicka A. 2014. Zastosowanie rejestratorów wilgotności i temperatury w badaniach herpetologicznych. Borczyk B. [red.], *Studenckie Prace Herpetologiczne t. I*, str. 17-24. ISBN: 978-83-939167-0-2. MNiSW: 4

Kaczmarek M., Kaczmarek J. 2014. Six years of active conservation of amphibians in the city of Poznań, Poland. *FrogLog* 109, p. 17-18. ISSN: 1026-0269, eISSN: 1817-3934.

Kaczmarek M., Kaczmarek J. 2013. Mortality of the Smooth Newt (*Lissotriton vulgaris*) during spring migration on the protected area 'Traszki Ratajskie' in the city of Poznan, Poland. *The Functioning and Protection of Water Ecosystems. Threats, protection and management of water resources*, p. 153 – 159. ISBN: 8362298375. MNiSW: 5.